

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Uttalelse til søknad om bygging av Bjønnebekk kraftverk i Nore og Uvdal kommune

Uvdal Fossekompani AS søker om å regulere Bjønnebekken i Nore og Uvdal til kraftproduksjon. Fylkesmannen anser at inngrepet ikke får vesentlig negative effekter på vannmiljøet og mangfoldet i og langs bekken. Dette begrunnes med at vassdragsområdet ikke innehar spesielle, unike kvaliteter i forhold til vannmiljø eller naturmangfold. Området er også allerede betydelig påvirket av tekniske inngrep som alpinsenter og hytter.

Vi ser til søknad fra Uvdal Fossekompani AS om utbygging av Bjønnebekk Kraftverk i Nore og Uvdal kommune.

Bakgrunn

I Bjønnebekken er det søkt om å bygge kraftverk med regulering av Øvre og Nedre Bjønnetjønn. Reguleringen inkluderer heving av vannstanden i Øvre Bjønnetjønn med 2 m, mens Nedre Bjønnetjønn planlegges senket 0,5 m. Vanninntaket vil ligge ved utløp av Øvre Bjønnetjønn på kote 1070. Avhengig av plassering av kraftstasjonen, vil rørlengda bli henholdsvis 3500 m og 2600 m. Fallhøgda vil tilsvarende være 456 m og 423 m. Produksjonen i de to alternativene er oppgitt til henholdsvis 4,3 og 4,1 GWt. Minstevannføringen er foreslått til 15 liter per sekund. Middelvannføringen ved inntaket er oppgitt til 220 liter per sekund. Alminnelig lavvannføring er angitt til 5 liter per sekund. Maksimal og minste slukevne er henholdsvis 360 l/s og 36 l/s.

Vurdering

Negativ effekt på vannmiljøet ved kraftproduksjon i Bjønnebekken, vil i første rekke være knytta til regulering av Ø. og N. Bjønnetjønn, samt redusert vannføring i Bjønnebekken. Landskapsmessig sett er området allerede betydelig påvirket av alpinanlegg og hyttefelt. Slik sett vil rørgata ikke skille seg vesentlig ut i terrenget, etter hvert som det skjer revegetering. Det er ikke viktige bekkekløfter eller fosser av mer unik karakter langs bekkedraget. I følge den naturfaglige utredningen er det registrert fem rødliste arter. Av disse er huldreblom sårbar (VU), mens spikeskjegg, rosenkjuke, hvithodenål og bakkesøte er nær truet (NT). Disse plantartene anses imidlertid ikke å bli direkte berørt som følge av redusert vannføring i Bjønnebekken. I tillegg er naturtypen Granheim V registret i området. Naturtypen er vurdert som viktig med status B. I alternativ 1(kraftstasjon ved campingplass) vil rørtraseen berøre 6 % av arealet av naturtypen.

Øvre del av inngrepsområdet ligger innenfor Hardangervidda villreinområdet. Ut over eventuelt i anleggsfasen, anses inngrepet ikke å komme i konflikt med villreinen. Dette må også ses i lys av at det allerede er knytta en viss aktivitet til området i sammenheng med alpínsenteret.

Bjønnebekken faller med bratt gradient ned mot Uvdalselva. Slik sett anses bekken ikke å være spesielt egnet som oppvekstplass for ørret. Under forutsetning av at det slippes minstevannføring på minst 15 l/sek (ca. 7 % av middelvannføringen), anses inngrepet ikke å ha vesentlig negativ effekt på vannmiljøet i Bjønnebekken. Det vil også bli episoder med overløp knytta til nedbørsperioder som fortsatt vil sikre et visst varierende vannregime i bekken.

I Ø. og N. Bjønnetjønn er det selvproduserende ørretpopulasjoner som til dels fører til overtallige bestander. I Øvre Bjønnetjønn er det foreslått heving av vannstanden med 2 m. Ut fra et miljøaspekt vil imidlertid vannmiljøet ikke bli vesentlig negativt påvirket, i og med at det dreier seg om heving, og ikke senkning/tørrelgging under av naturlig vannstand. Men ut fra et landskapsmessig aspekt vil en reguleringszone på 2 m være relativt synlig i et så vidt lite vatn. Denne visuelle effekten vil til en viss grad kunne reduseres ved at vannstanden ikke senkes under 1 m i sommersesongen slik som foreslått i søknaden. I forhold til et visuelt aspekt, bør også demningen blendes med stedlig stein og masser.

I Nedre Bjønnetjønn er det foreslått en senkning på 0,5 m. En senkning under naturlig vannivå er som nevnt, mer negativt for vannmiljøet og for produksjonsgrunnlaget i et vatn. Imidlertid anses en variasjon i vannstand på 0,5 m å ligge innenfor det som også kan påregnes naturlig i et vatn.

En uheldig effekt ved småkraftverk er uforutsette stopp i turbinen. Dette vil føre til raskt fall i vannføring nedstrøms kraftstasjonen. Slike utfall får meget negative effekter for fisk og vannorganismer generelt på grunn av stranding og tørrelgging av elvesubstrat. I den sammenheng bør det monteres en omløpsventil som trer i kraft ved slike stopp for å unngå slike plutselige dropp i vannføringen nedstrøms kraftstasjonen.

Konklusjon

Fylkesmannen har ikke vesentlig motforestillinger til foreliggende søknad om regulering av Bjønnebekken til kraftproduksjon. Dette begrunnes med at vassdragsområdet ikke innehar spesielle, unike kvaliteter i forhold til vannmiljø eller naturmangfold. Området er også allerede sterkt påvirket av tekniske inngrep som alpinanlegg og hyttefelt. Det forutsettes imidlertid at minstevannføringen settes til minst 15 l/sek. Det bør også installeres omløpsventil i kraftstasjonen for å unngå raske dropp i vannføring i bekken nedstrøms kraftstasjonen ved uforutsette stopp i turbinen.

Selv om øvre deler av influensområdet ligger innenfor Hardangervidda villreinområde, anses inngrepet ikke å påvirke villreinen i vesentlig grad utover eventuelt i anleggsfasen. For å unngå inngrep i naturtypen Granheim V, bør fortrinnsvis alternativet 2 (Bjønnebekk) velges. Ut fra et landskapsmessig aspekt bør vannstanden i Øvre Bjønnetjønn holdes opp mot HRV i sommersesongen. Dam bør fortrinnsvis blendes med stein og stedlige masser for dempe visuelle inntrykk av inngrepet.

I dag anses miljøtilstanden i Bjønnebekken å inneha god økologisk status i forhold til kravene i vannforskriften. Ved utbygging selv med minstevannføring, vil tilstanden endres til sterkt modifisert vannforekomst med moderat økologisk tilstand. Fylkesmannen viser derfor til vannforskriften § 12 som forutsetter at de samfunnsmessige fordelene ved reguleringen må veies opp mot tapet av mangfold og akvatisk vannmiljø ved regulering av Bjønnebekken til kraftproduksjon.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
Fagsjef

Erik Garnås

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift